

Список використаних джерел

1. Ніколаєнко Н. М. Інноваційні технології управління бібліотекою як соціокомунікаційною установою: дис. ... канд. наук із соц. ком. 27.00.03 / Харківська державна академія культури. Харків, 2016. 238 с.
2. Бруй О. М. Збалансована система показників у стратегічному управлінні бібліотекою: автореф. дис. ... канд. наук із соц. ком. 27.00.03. Київ, 2018. 20 с.



*Грінберг Л. Ф., канд. іст. наук, доц.,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ*

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «ЕЛЕКТРОННІ БІБЛІОТЕКИ ТА АРХІВИ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ІБАС

Місія, покладена на бібліотеки та архіви, обумовлена глобальним загальносоціальним і культурологічним значенням зберігання документованої інформації, оскільки від її успішного виконання залежить збереження історичної пам'яті нації і людства загалом.

У нинішніх умовах домінування інформації на електронних носіях чітко простежується перспектива розвитку бібліотек та архівів, що трансформувалися в інформаційні центри, перебравши на себе додаткову функцію оцифрування паперових документів, тиражування та поширення впорядкованих зібрань електронних документів та публікацій і створення широкого репертуару науково-інформаційних продуктів і послуг.

Зусиллями українських науковців та практиків створено інтегративний напрям підготовки кадрів інформаційного профілю – висококваліфікованих інформаційних працівників, менеджерів інформаційних систем, керівників інформаційних служб, від яких значною мірою залежить якісне інформаційне забезпечення всіх інформаційно-комунікаційних процесів.

Збереження культурної спадщини шляхом переведення у цифровий формат є поширеною практикою серед передових країн світу. На думку М. Таллера, робота з культурною спадщиною в цифровому форматі, нові цифрові медіа, створення цифрових бібліотек, архівів, баз даних культурної спадщини та колекцій, цифрові реконструкції, що вимагають спільних зусиль гуманітаріїв і фахівців із цифрових технологій, є важливою сферою цифрових гуманітарних досліджень [2].

Сучасна гносеологічна ситуація також вимагає новітнього прочитання змісту інтегрованої галузі підготовки бакалаврів 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» і форм її існування, виявлення шляхів вдосконалення організації, сутнісного наповнення, функціонування, проведення експертизи підготовки фахівців з інформаційної діяльності, визначення рівня її відповідності попиту ринку праці, сучасним тенденціям еволюції науки та професійної вищої освіти.

Електронні бібліотеки та архіви дають змогу більш ефективно організовувати зберігання файлів оцифрованих документів і є необхідною умовою для успішної роботи підприємств, організацій, установ, оскільки обсяги документованої інформації традиційних бібліотечних та архівних установ постійно збільшуються і створюють проблеми зберігання і схоронності найбільш цінних документів, які внесені до Національного бібліотечного фонду та Національного архівного фонду.

На сучасному етапі розвитку суспільства бібліотеки та архіви наповнені рідкісними та цінними документами, через незадовільний стан яких оцифрування є найбільш вдалим способом для їхнього збереження та масового використання. Процес розширення функцій бібліотек та архівів і розвиток новітніх технологій зумовили накопичення у фондах цих установ, поряд з документами на традиційних носіях інформації, і електронних інформаційних ресурсів (ЕІР). Електронне архівування оптимально вирішує завдання поточного зберігання

документів, коли найбільшого значення набуває оперативність доступу до інформації та можливість одночасного використання документів кількома співробітниками.

Роль архівів і архівістів в цифрову еру зростає, оскільки архіви мають управляти електронними документами, нові можливості (оцифровування документів, запровадження електронного документообігу, використання мережі Інтернет) вимагають змін у роботі архівів, відіграючи важливу роль у збереженні історичної пам'яті людства, розширенні зв'язків між людьми та країнами. Щоб зберегти пам'ять суспільства у таких специфічних умовах, треба вийти на новий рівень знань і умінь. Цей рівень має гармонійно поєднувати знання сучасних інформаційних технологій з архівним досвідом, причому саме архівний досвід, на думку Н. Маковської, у цьому разі не менш важливий, ніж ІТ-знання [1].

Модернізація вищої освіти в Україні вимагає широкого використання комп'ютерних (мультимедійних) технологій навчання, які відіграють усе більшу роль у сучасній викладацькій роботі. Для більшості молодих людей комп'ютер – не просто розвага, а звичний і ефективний помічник у роботі, тому, незважаючи на позитивне чи негативне ставлення викладачів до «комп'ютерного буму», студенти використовуватимуть комп'ютери у своїй академічній самостійній роботі.

Інформаційні технології навчання як система сучасних інформаційних методів і засобів цілеспрямованого створення, зберігання, опрацювання, подання і використання даних і знань, що спрямована на вдосконалення навчального процесу з найменшими витратами, відкривають широкі можливості для їхнього використання в системі вищої освіти. Це зумовлено тим, що нові інформаційні технології мають значні дидактичні можливості для підвищення рівня пізнавальної активності студентів.

У програмі навчального курсу «Електронні бібліотеки та архіви» відбито аналіз сучасної теоретичної концепції використання інформаційних технологій створення цифрових копій документів, які віддзеркалюють історичний та зарубіжний досвід суспільства загалом і традиційних бібліотек та архівів, зокрема, а також результати наукових досліджень, узагальнення практичного досвіду формування інформаційних електронних ресурсів, специфіки зберігання інформації на «твердих» носіях.

«Електронні бібліотеки та архіви» є обов'язковою освітньою компонентою навчального плану циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, яка сприяє підготовці фахівців і спрямовує їх на формування системного сприйняття внутрішніх та зовнішніх відносин, які виникають у бібліотечних та архівних установах під час формування, розподілу, використання інформаційних (цифрових) ресурсів бібліотек та архівів, а також управління ними.

Інформаційна культура фахівців інформаційного профілю розглядається як суттєва кваліфікаційна особливість, що дає їм змогу, вільно володіючи знаннями про організацію та управління інформаційними ресурсами електронних бібліотек та архівів, виконувати виробничі завдання на високому професійному рівні.

Значна увага приділена вивченню техніко-технологічних засад створення електронних бібліотек та архівів. Оцифрування документів на паперових носіях відбувається за допомогою технічних засобів та за дотримання міжнародних форматів, які прийнято використовувати при виконанні такого виду робіт.

В акмеологічному розумінні професійна компетентність – це когнітивний компонент підсистем професіоналізму особистості і діяльності, коло питань, що розв'язуються, система знань, яка постійно розширюється, дає змогу виконувати професійні дії із високою продуктивністю, самостійно і відповідально.

Список використаних джерел

1. Маковська Н. В. Нова епоха – нові архіви? CITRA-2010: післямова. *Архіви України*. 2010. № 5(270). С. 171–180. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ay_2010_5_18
2. Thaller M. Controversies around the Digital Humanities: An Agenda. *Historical Social Research. Historische Sozialforschung*. 2012. Vol. 37. No. 3(141). P. 7–23. URL: <https://www.jstor.org/stable/41636594> (дата звернення: 20.04. 2021).